

Handläggare
Elfwendahl, Magnus

Datum
2017-04-27

Diarienummer
KTN-2017-0139

Kulturnämnden

Samrådsyttrande – strukturprogram för främre Boländerna, Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat yttrande avseende strukturprogram för främre Boländerna

Sammanfattning

Strukturprogramförslaget för främre Boländerna ska ses som ett förtydligande av Program för Boländerna och innerstadstrategin. Programmet visar principerna för en omvandling av stadsdelen till innerstad, med en intensivare markanvändning samt en innerstadstruktur med mindre kvarter, mötesplatser och stadsgrönska. Programmet ska även tydliggöra var det är möjligt med höga hus och om utpekade kulturmiljöer ska bevaras.

Ärendet

Plan- och byggnadsnämnden har beslutat sända ut ett förslag till strukturprogram för främre Boländerna. Eventuella synpunkter på förslaget ska vara plan- och byggnadsnämnden tillhanda senast 10 maj 2017. Kulturförvaltningen har beviljats förlängd remisstid till 23 maj.

Det nyligen antagna programmet för Boländerna (år 2014) hade inte den detaljeringsgrad som behövs för att klargöra en omvandling av stadsdelen. Syftet med strukturprogrammet är att förtydliga riktlinjer i Program för Boländerna och Innerstadstrategin gällande:

Principerna för kvarters och parkstruktur

- Möjligheten till gång och cykelvägar över Strandbodgatan och järnvägen
- Möjliggöra bostadslägen med hänsyn till risker för hälsa och säkerhet
- Möjliga lägen för höga hus, i förhållande till riksintresset för kulturmiljövården
- Om de i programmet utpekade kulturmiljöerna bör och kan bevaras med stöd av plan- och bygglagen

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör, chef för kulturförvaltningen

Bilaga Samrådsyttrande – strukturprogram för främre Boländerna Uppsala kommun

Planhandlingar finns att hämta på kommunens hemsida (www.uppsala.se). Klicka på: **Boende och trafik**, och därefter på **Stadsutveckling och planering** och klicka på **Detaljplaner**. Gå sedan till **se detaljplaner som är öppna för samråd eller granskning**. Klicka på **Främre Boländerna**. Sök sedan upp den planhandling du söker. Alternativt klicka på följande direktlänk till planhandlingen. <https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/publikationer/dialoger/strukturprogram-for-framre-bolanderna/>

Handläggare
Elfwendahl, Magnus

Datum
2017-04-27

Diarienummer
KTN 2017-0139

Plan- och byggnadsnämnden

Samrådsyttrande – strukturprogram för främre Boländerna Uppsala kommun

PBN-2015-000620

Sammanfattning

Kulturnämnden har tagit del av rubricerade ärende och vill här anföra följande.

- Främre Boländerna är ett spännande utvecklingsområde där kulturen och de industrihistoriska miljöerna kan bli en viktig kraft i skapandet av en attraktiv och pulserande småskalig stadsmiljö
- Programmets ansats att utveckla tidigare utpekade kulturmiljövärden i främre Boländerna är lovande, men förutsätter tillgång till underlag som inte finns.
- Varje miljö och byggnad i främre Boländerna som anses ha ett kulturhistoriskt värde har varit föremål för en värdering, men det framgår inte vem eller vilka som gjort värderingen, i vilket sammanhang och varför den gjorts eller vilka värderingskriterier som använts.
- En procent av varje byggprojekts budget bör omvandlas till konst för de uppsalabor som i framtiden ska vistas och arbeta i främre Boländerna.

Yttrande

Allmänt

Kulturnämnden välkomnar rubricerade planförslag som avser att förtydliga intentionerna i Program för Boländerna (2014) och Innerstadsstrategin, samt tydliggöra var det ska vara möjligt med höga hus och om utpekade kulturmiljöer bör och kan bevaras. Nämnden ser främre Boländerna som ett spännande utvecklingsområde och bedömer att kulturen och de industrihistoriska miljöerna kan bli en viktig kraft i skapandet av en attraktiv och pulserande

småskalig stadsmiljö. Där finns förutsättningar för ungdomsverksamhet, dans, konstnärsateljéer och småföretagande inom den kreativa och kulturella sektorn.

Den industriella utvecklingen har haft en mycket stor betydelse för Uppsalas utveckling, framför allt under slutet av 1800-talet och under 1900-talet. De främsta uttrycken för denna utveckling är anläggningar och miljöer där den industriella produktionen ägt rum. Programmets ansats att utveckla tidigare utpekade kulturmiljövärden i främre Boländerna är lovande, men förutsätter tillgång till underlag som inte finns.

I ett inkluderande samhälle ska kulturmiljön vara en källa till kunskap, bildning och upplevelser. Vems historia som ska få komma till tals i främre Boländerna är inte bara en strategisk fråga utan också en demokratisk. Vilka berättelser om Uppsalas industrihistoria ska få leva vidare och varför är just de viktiga att förmedla? Ska kulturmiljövärden i stadsdelen främre Boländerna utvecklas är det nödvändigt att redan i programmet ange vilka berättelser som kommunen anser är särskilt viktiga att slå vakt om när området utvecklas.

Att ta tillvara kulturhistorisk värdefull bebyggelse är att hushålla med en gemensam samhällsresurs som tidigare generationer skapat. Ytterst handlar det om hållbar utveckling och att ta ansvar och möjliggöra för framtida uppsalabor att få uppleva kulturarvets mångfald. Varje miljö och byggnad i Främre Boländerna som anses ha ett kulturhistoriskt värde har varit föremål för en värdering, men det framgår inte av strukturprogrammet vem eller vilka som gjort värdering, i vilket sammanhang och varför den gjorts eller vilka värderingskriterier som använts.

Kultur är en resurs för samhället som för människor framåt. Den har betydelse för deras hälsa och välbefinnande. Kultur och nöjen också utgör viktiga etableringsfaktorer. Konst och kultur ska ses som en självklar del av välfärden när stadsdelar utvecklas tillsammans med insikten om att fritid spelar en stor roll för barn och ungas utveckling. Den offentliga konsten är en del av vårt demokratiska samhälle. Kulturnämnden föreslår att en procentregel tillämpas när främre Boländerna byggs ut. Detta innebär att en procent av varje byggprojekts budget ska omvandlas till konst för de uppsalabor som i framtiden ska vistas och arbeta i Främre Boländerna.

För kommentarer på enskilda avsnitt i planförslaget se nedan.

Markanvändning (sid 6)

Programförslaget: A) Kontor, handel, "korttidsboende", restaurang och samlingslokaler

Kulturnämndens synpunkter: Det är viktigt området närmast resecentrum får samlingslokaler för kulturaktiviteter.

Programförslaget: B) Kontor för undervisning, restaurang, utställningslokaler samt industri och lager.

Kulturnämndens synpunkter: Det är viktigt att Bolandsskolan i framtiden kan användas för olika kulturaktiviteter.

Programförslaget: G) Museijärnvägen

Kulturnämndens synpunkter: Ny bebyggelse längs museijärnvägens genomgående spår måste i volym och skala ta hänsyn till den befintliga museijärnvägen. Banans sträckning genom Främre Boländerna bidrar till en del av den järnvägshistoriska upplevelsen för resande. Lämpligt respektavstånd till bebyggelsen avstånd bör avgöras tillsammans med Museiföreningen Stockholm-Roslagens Järnvägar.

Stadsliv (sid 10)

Programförslaget: Äldre värdefulla industribyggnader tas till vara för att ge området identitet och variation.

Kulturnämndens synpunkter: Nämnden välkomnar ambitionen att äldre värdefulla industribyggnader tas till vara för att ge området identitet och variation, men påminner om att detta förutsätter tillgång till aktuella underlag som identifierande de viktigaste identitetsbärande industrihistoriska berättelserna och strukturerna i området.

Bebyggelse (sid 11)

Programförslaget: Stadsdelen ska omvandlas till en aktiv och blandad del av innerstaden med fokus på företagande och verksamheter.

Kulturnämndens synpunkter: Nämnden välkomnar att programmet framhåller att arkitektur och kulturhistoriskt värdefulla industribyggnader ska tas tillvara och därigenom bidra till ett aktivt stadsliv. Sådana byggnader ska därför bevaras och utvecklas. Bolandskolan är en gymnasieskola som fram till nyligen har använts till praktiska yrkesutbildningar, estetiska program mm. Nämnden vill påpeka att vid skolan finns förutsättningar finns för både ungdomsverksamhet, dans, konstnärateljéer och småföretagande inom den kreativa och kulturella sektorn.

Utveckla kulturmiljö (sid 15)

Programförslaget: Stadsdelens industri- och kulturhistoriskt intressanta miljöer kan bidra till att stadsdelen bebyggelse blir mer intressant och varierad och det bör alltid övervägas om byggnaderna eller delar av byggnaderna kan återanvändas.

Kulturnämndens synpunkter: Att ta tillvara kulturhistorisk värdefull bebyggelse är att hushålla med en gemensam samhällsresurs som tidigare generationer skapat. Ytterst handlar det om hållbar utveckling och att ta ansvar och möjliggöra för framtida uppsalabor att få uppleva kulturarvets mångfald. Ska kulturmiljövärden i stadsdelen Främre Boländerna utvecklas är det nödvändigt att redan i programmet ange vilka berättelser som kommunen anser är särskilt viktiga att slå vakt om.

Stadsdelens entréer (sid 16)

Kulturnämndens synpunkter: Det förutsätts att när stadsdelens entrézoner utvecklas att hänsyn tas till de kulturvärden som identifierats i en övergripande kulturmiljöanalys.

Gatunät (sid 19)

Kulturnämndens synpunkter: Det förutsätts att när stadsdelens gatunät utvecklas att hänsyn tas till värdefulla siktlinjer där märkesbyggnader i Uppsala framträder i fonden.

Plats och park (sid 26)

Kulturnämndens synpunkter: Det förutsätts att möjligheten att arbeta med offentlig gestaltning på allmän platsmark övervägs i varje enskilt fall.

Peter Gustavsson
Ordförande

Ingela Åberg
Nämndsekreterare